

Dyma ganu telynegol hyfryd sydd yn peri i ninnau sy'n darllen brofi o'r hyfrydwch a gafodd y bardd ym mro mebyd. Peri imi weld y gogoniannau sydd o'n cwmpas o'r newydd. Mae cwpled olaf yr ail bennill yn awgrymu'n gynnil am Y therapi sydd yn swm ac ym murmur tawel Y nant.

Clywn: "Bwrw iddi'n holl ofidiau
A'm cyfrinach yn y gwynt."

Ia, "gogoniant mewn symylrwydd"
Dyma ganu o'r galon. Melys moes mwy.

Bro Mebyd

Brigau'r coed yn bwrw'i blagur,
Gwyrthiau natur ar bobllaw,
Clawdd a pherth yn liwiau'r enfys,
Caeau gwyrddion yma a thraw.

Gweld y nant yn troelli'n dawel
Lawr y mynydd ar ei hynt,
Bwrw iddi'n holl ofidiau
A'm cyfrinach yn y gwynt.

Heibio'r ffynnon fach lle treuliais
Amser difyr gyda nain,
Heddiw gwn i minnau brofi
O'i diferion, bethau cain.

Mae gogoniant mewn symylrwydd,
Mewn distawrwydd mae rhyddhad,
Balm i enaid nerth i'r ysbryd
Profi'r hedd hyd lwybrau'r wlad.

Mairwen (Mai o **Lŷn**)

Bu'r cyfeillion Katie ac Ifan Pritchard yn ymweld â gwlad Israel yn ddiweddar. Nid yn annisgwyl i mi fe ddaeth cerdd o law Ifan inni. Er fod y gerdd yn hynod o ddiddorol, ac ynddi ryw neges gobeithiol ar waethaf profiadau gwaedlyd yr Israel fodern. Er fod y bardd wedi llwyddo i greu'r awrygylch o dyndra sy'n dal i gadw rhai o genhedloedd y Dwyrain Canol a'u bysedd ar gliced eu gynnau, eto mae wedi llwyddo i gynnal y gobaith aniffodd yng nghwpled olaf ei gerdd. Pam fy mod yn deud 'Er fod...' Wel, am fy mod wedi cael yr un mwynhad a phleser o ddarllen y llythyr a ddaeth yn sgil y gerdd. Mae'n llythyr arbennig o ddiddorol a dadlennol. Wrth wrando ar gyngerdd yn Jeriwsalem, lle y cyd-ganai Iddewon ac Arabiad eu moliant i Dduw cafodd y bardd wefr o obaith. Beth am roi'r hanes ar dudalennau'r **Llawlfan** a Katie?

Gwlad yr Addewid

Afiaeth ieuentid yn nawns yr hil
A'r llwyfan yn siglo gan gyffrochwil;
Gwaddol yr oesau ym mer eu byw
A bwrlwm eu cân yn beraidd i'r clyw.

Rhoi mawl i'r cymhelliad a'u galwodd ynghyd
Y chwibau a'u gwysiodd o bellfaoedd byd
Gwireddu dyhead blynyddoedd maith-
Daw craster i'r nodyn... "mor arw fu'r daith!"

Mae'r haul yn ei anterth yn llunio y dydd
Caed gwaed ar yr heol - caed Cenedl rydd!
Gŵr ifanc mewn lifrai yn anwesu ei **ŵn**
Mae i Arab ac Iddew, pobun ei bwn.

Wrth Wal y Wylofain fel syllem ni
Ar ddull o addolisy'n gyfrin ei fri.
Mewn dawns a defosiwn mae undodbyw -
Cydlynnu y cyfan mewn moliant i Dduw.
Ifan H. Pritchard

Wedi bod yn gwyllo rhaglen deledu am rawd cyn-beldroedwyr enwog yr oedd Stan Jones. 52% yn eu dydd: Peter Osgood, Tommy Lawton, Tommy Smith ac amryw eraill. Erbyn hyn mae'r rhai sydd ar dir y byw ohonynt, yn **cael** trafferth i gerdded heb gymorth cyfeillion. Gwnaeth hyn i Stan feddwl beth mae mynd yn hen a cholli egni yn olygu. Cerdd drist, meddwch. Ond eto yn ei phlygion telynegol mae'n peri inni gofio am y rhai caredig sy'n gofalu am y rhai a gollodd egni ac asbri y dyddiau gynt.

Egni

Roedd yno pan oeddwn
Yn blentyn dinam;
Bu'n gymorth im 'mrwyfo
Ar liniau fy mam.

A daeth yn fwy amlwg
Mewn 'ienctid yn llon
Bu bron mor ddi-ddarfod
Ac ymchwyllyd y don.

Gadawodd fi'n ebrwydd
Pan euthum yn hen,
Dibynnu wnaif heddiw
Ar gariad a gwên.

Stan Jones

Cywydd **cain** gan Fardd Neigwl yw'r gerdd nesaf. Mae'r cywydd hwn eto yn rhyfeddol ei grefft. Dirn ond cynganeddwr wrth reddf, megis, a allai beri i'w frawddegau oferu o un llinell i ganol hanner llinell arall; a hynny heb orfod arno frifo'r gystrawen naturiol o gwbl. Mae'n darllen mor llyfn, rhugl a distraen a phetai mewn cerdd rydd a diodl. Dirn ond meistr a allai ganu mor rydd a hyn yn y mesurau caeth!

Mae hanes a phrofiad hen bysgotwr wedi ei wau i batrwm y cywydd Campus hwn. I ni sydd yn byw ar benrhyn **Lŷn** mae'r enw Jac Ben yn ychwanegu at yr hudoliaeth sydd ynddo. Mae'r termau a'r trosiadau yn goleuo'r darlun a rydd y bardd o'n blaenau: 'cewyll', 'cwch', 'morai co', (cof wrth gwrs - nid un o fois Cnarfon!)
'ei wêc oedd mwg ei faco'

... "Dan ei hwyl, fe **wyr** dynhau"
Ei wynt a'i angor yntau."

Y Bae

Cewyll i'w cynnull a'r cwch
Yn ysu, nes i'w beswch
Drechu Jac Ben, edrychwr
Ydoedd o, ond holltai **ddŵr**
A'i feddwl a'i rwyf wyddai
Bob hiraeth rhwng traetha'r trai.

Rhwymai 'r cwch tra moriai 'r co';
A'i **wêc** oedd mwg ei faco;
Un **siŵr** o'i siwrnai heb siart,
Hel abwyd yn ei libart.
Dŵr hallt oedd tor i ad ei rod
Ar dywydd fel ar dywod.

Hwyl ei gwch ar sianel gynt
A'i rwydi, segur ydynt;
Y chwa a'i sycha rwy'n **siŵr**.
Eto ni ddaw'r pysgotwr
Dan ei hwyl, fe **wyr** dynhau
Ei wynt a'i angor yntau.

Gareth Neigwl

Dyma ddau englyn o law y cerddor enwog John Stoddart. Yn y cyntaf mae'n hriaethu 'am yr hen Sol-ffa'. Bu'r wyddor honno yn foddion i gynulleidfaodd ddysgu tonau hyfryd ac yn help llais i gorau enwog yn ogystal â datgeinwyr adnabyddus yn eu dydd.

Hiraeth am yr hen Sol-ffa

I'n gwerin prin ei gwariant cyfrwng oedd
i'r miloedd roi moliant
Ond 'nawr di-dôn yw'r nodiant
Di-sôn a di-dôn ei dant.

John Stoddart

Ac yna 'Gras ben bore'. Englyn gwerth i'w gofio. Mae ynddo gyfuniad amheuthyn o'r Gras a geir o gân foreuol yr hedydd sydd yn foddion i rai sy'n meddwl a sylweddoli y rhyfeddod a ddaw inni wrth wrando yn raslon. Ein barn arno? Peth da i'w ddweud, wedi ei ddweud yn dda..

Gras Ben Bore

O'r rhin sydd yn gwllitho'r rhâd - a hudo'r
ehedydd i'w ddringiad
Ceir, liw dydd, yn rhydd a rhad
Ernes o'r Gras annirnad.

John Stoddart

Mae awdur yr englyn wedi gweld coed ar lethr, a'r llawr odditanynt yn garped o flodau euraid.

Gwelodd y sbloet drwy lygaid bardd - y 'llygaid mewnlol'. Yn anorfod daeth cerdd gofiadwy. Y testun yw briallu gwyllt. Mae'r ansoddair yn hawlio gweledigaeth. Nid gardd o waith dyn a welodd y bardd na blodau detholedig a meithrededig a welodd yr awdur hwn. Prynais i bansi - du mewn lle felly! Duw a'm helpo! Pwy sydd eisiau pansu du? Canodd y bardd o Bencae englyn diangof i'r briallu gwyllt gogoneddus.

Briallu Gwyllt

Hen addurn y llechweddau - o dan goed
Yn gain eu clystyrau
Aur, yn rhodd ar y cloddiau
Yno i ni i'w mwynhau.

Dyfed Evans

Diolcb i'r beirdd dawnus a da.
Cofiwch amdanom erbyn y mis nesaf. Gair i Lôn Las ar y ffôn, Llanbedrog 740289 neu r bapur drwy'r drws neu drwy'r Post.

Siop Trin Gwallt
Glenys

(Merched a Dynion)

Ar agor yn hwyr bob
nos Wener tan 8

STRYD FAWR, NEFYN
Ffôn: 01758 720 214